

Sanayici, 'oyuna girmekten kaçan' bankalara öfkeli

İSO Başkanı Bahçivan, "Bu dönemi dalgakıranın arkasında geçirip sanayiciyi dalgalara atan bankalar göze batıyor" dedi

Sanayicinin, zor günleri "dalgakıranın ardında geçiren" bankalara tepkisi giderek artıyor. İstanbul Sanayi Odası Başkanı **Erdal Bahçivan**, "Türkiye'nin nimet döneminde nimetin belki de en alısından istifade etmiş olan bankacılık kesimi, külfetin kendi üzerlerindeki sorumluluğu noktasında oyunun içine aktif olarak girip destekleyici bir rol oynamıyor" ifadesini kullanarak son 15 yılda ekonomik büyümeden "en çok nemalanan" finans kesiminin

zor günlerde sanayicilere yeterince destek olmadığını iddia etti. Bahçivan, "Kamu bankaları ve birkaç özel banka dışında, oyuna girmekten imtina ediyorlar. Bunları yakından izliyoruz" dedi. **İSO Başkanı** ile "ar senesiydi" sözleriyle tanımladığı 2018'de sanayicinin nasıl bir badireden geçtiğini ve yeni yıla dair beklentilerini konuştuk.

ÖZLEMERMİŞ BEYHAN / **05**
Haberin devamı

Sanayicinin, zor günde 'oyuna girmekten kaçan' bankalara karşı sabrı kalmadı

ZİRVEDEN BAKIŞ

ÖZLEM ERMİŞ BEYHAN
ozlem.ermis@dunya.com

--Baş tarafı birinci sayfada

■ Sanayi üretimindeki düşüğe sohbeti başlayalım. Bunu öngörmüştünüz mü? Nasıl analiz ediyorsunuz sanayideki yavaşlamayı?

Biz biliyorsunuz PMI endeksini İstanbul Sanayi Odası markası ile birleştirerek önemli bir çalışma başlattık. Son derece bağımsız bir ölçümleme metodu olan bu çalışmayı 3 yıldır yapıyoruz ve Türkiye ekonomisine ciddi bir katkı sağlayan öncü bir gösterge olarak PMI'nin önemini anlıyoruz. Her geçen ay gördük ki onu takip eden kapasite kullanımını, sanayi üretimi verileri PMI'nin gösterdiği doğrultuda geliyor. Geçen yılın başarısını bize ilk PMI gösterdi. Bu yıl ise marttan başlayarak PMI'nin hep 50'nin altında kalması bize bu yavaşlamanın sinyalini verdi. Rakamları doğru okumak gerek: 44.7'den 44.9'a yükselmesi bir çıkış gösteriyor. 50'nin altı ateşin yüksek olması; orada ateşin 39'dan 38.7'ye düşmesi gibi; hassasiyet olduğunu, sanayinin çok mutlu olmadığını gösteren bir rakam. Özine gelelim; bizim için çok sürpriz olmadı. Sinyali fazlasıyla alıyorduk. 1 Aralık'ta açıkladığımız kasım PMI da olumsuz bir rakam. Sanayinin içinde bulunduğu sürecin son çeyrekte bu seviyede devam ettiğini görüyoruz.

■ Siz son konuşmanızda bu yüzden küçülme uyarısı yaptınız, değil mi?

Evet. Çünkü sanayinin bu PMI ile göreceği rakamın ekimden farklı olmayacağını, kasım ve aralıkta da aynı düşüşün sürecini görüyoruz. Bu tabii 2017'de yazdığımız çok başarılı bir sanayi büyümesinin genel büyümeye verdiği katkının bu kez farklı bir noktada gerçekleşeceği, olumsuzluğun genele de yansıtacağı kuvvetle muhtemel.

NİMET DÖNEMİNDE EN ÇOK ONLAR YARARLANDI, ŞİMDİ DESTEKLEYİCİ DEĞİLLER

■ Burada tıkanıklığın nasıl aşılabileceğini düşünüyorsunuz? Sanayicinin finansmana erişimindeki sıkıntının çözümüne dair çok şey söylendi ama bir türlü orada bir çözüme ulaşılamaması gibi görünüyor...

Türkiye çok ciddi bir finansal stres döneminden geçti. Kabul edelim; Ağustos ayında yaşanan olay basit bir olay değildi. Bunun geçmişten bazı birikimleri olabilir ama dışarıdan organize edilen, planlı programlı, Türkiye'nin bağımsızlığını düşüren, bir takım çevrelerin fırsat kolladığı bir hareket ile karşı karşıya kaldık. Panik haline girmeyen bir kamu yönetimi ve toplulum güveni tekrar oluşturma konusundaki inanca ile o anomali dönemi kademe kademe dengeleme ve normalleşme boyutlu bir döneme gidiyor. Bunu görüyoruz; kurlarda bir dengeleme ile 7'li kurlardan 5'lere bir iniş var.

■ O dönem 10'lar konuşuyordunuz...

Tabii, sokaktaki efsanelerin sonu gelmiyordu, her efsanenin bir alıcı bulabileceği bir süreç yaşıydık. Ortam endişeli, kontrolden çıkmış durumdaydı.

dı. Türkiye'deki malesef her türlü zorlu süreçler hep kurdan başlıyordu. Şimdi orada, enflasyonda bir dengeleme var. Cari açıkta, kalitesi tartışılır ama hiç küçümsenmeyecek bir düzelleme var. Faizlerde nispi bir düşüş görüyoruz. Şimdi hepimiz kabul edelim ki ağustos-eylül dönemini en az hasar alarak geçirmesi için ekonomi yönetiminin en fazla koruduğu kesim finans kesimiydi. Ağustos, eylül, ekim... Ekonomimizdeki tüm birimler de buna saygı ve sabır gösterdiler. Şimdi o dönemin normalleşmesinin yansımaları malesef kamu bankaları ve birkaç özel banka dışında görüyoruz. Reel sektörün içinde olduğu hassas dönem anlamına paylaşma noktasında bankalarımızın birçokunu oyuna ayak uydurma adına yeteri kadar samimi ve destekleyici görmüyoruz. Bu ekonomimizin en hassas dönemlerinden biri ve herkesin bu külfeti dengeli biçimde paylaşması gerekir.

■ Yeni finans kesimi oyundan kaçıyor mu diyorsunuz?

Türkiye'nin nimet döneminde nimetin belki de en alınsından istifade etmiş olan bankacılık kesimi, paylaşmaya sıra geldiği zaman, o külfetin kendisi üzerlerindeki sorumluluğu noktasında gerekli anlayış gösterilmesine rağmen oyunun içine aktif olarak girip destekleyici bir rol oynaması gereken süreçte o noktada değiller.

■ Sendikasyonlar öne sürülüyordu, onlar da yapılmaya başladı, söz döneminde...

Artık bahanelerin samimi anlamda değerlendirileceği noktaya geçiyorlar. Biz gerekli anlayışı göstermiş durumdayız. Maalesef görmekteyiz ki inandırıcı bir takım gerçeklerin dışına çıkmış durumda. Bu olayı kendileri bir dalgakıran içinde geçirip reel sektörü dalgaların ortasına atmak, giderek göz batıyor. Sabrımızın sınırı geldiği noktadayız. Tekrar söylüyorum nimet dönemi nasıl paylaşıldıysa külfetleri de belli fedakarlıklarla paylaşılması gerekiyor. Türkiye planlı programlı bir karşı atakla karşı karşıya. Buna milli birlik beraberlik ve elbirliği ile karşı çıkabiliriz, bir kesimin 'bana dokunma' demesiyle olmaz.

BANKACILIĞIN 'BEN OYUNA ARA VERDİM' DEME LÜKSÜ YOK

■ Kredi geri çağırma çok duymuyorsunuz ama yeni kredi noktasında bir tıkanıklık var değil mi?

Oyuna yeterince girmiyorlar, yeterli kadar destekleyici değiller; bunu çok net söylemek durumundayız. Hala daha ağustos-eylüldeki sürecin devam ettiği, edeceğine dair hak edilmeyen endişesiz davranışlar görüyoruz bazı bankalarımızda...

■ Konkordato söylentileri, internette dolaşan 'sözde' iflas eden şirket listeleri hep olumsuz havayı beslediği geçtiğimiz dönemde...

Ben maalesef üzülerek söylemek durumundayım bu tip dedikodular, söylentiler de genellikle banka ku-

"Geçmiş 15 senenin bütün nimetlerini yaşayan finans kesimi, bir sene de rutin dışı bir dönemde samimi bir şekilde katkısını sunuyor olmalı. Kaynakları doğru kullanmak; bu süreçten Türkiye'nin alması gereken en büyük ders. Burada adres katma değerli sanayidir. Uçukmuş mu V çıkış mı bilmem ama katma değerli taçlandırılmış bir sanayi ile çıkış gerekiyor."

Fotoğraf: Mehmet Öner

Finansman yönetimi doğru değilse işinizi ne kadar doğru yaparsanız yapın alıp götürüyor

"Türk sanayinin doğru finansmanla iş yapması gerek artık. Sermaye piyasaları güçlendirilmeli. Şirketlerin özkaynak girişini güçlendirmesi, bu yolda ortaklıklara daha sıcak bakması gerekiyor. Anırla ile de bu yolda bir teşvik getirilmesi gerektiği konusunda görüşüyoruz. Sermayesini daha fazla koyana, ortak getiriyorsa bunları özendirici bir teşvik getirmesi gerekiyor. Yıllardır söylediğimiz; uzun vadeli sanayi yatırımlarının bir kalkınma bankası ile desteklenmesi gerektiği konusunda çok şükür adım atıldı. Yeni, inovatif bir yönetim anlayışıyla önemli bir devrim olacak Kalkınma Bankası. Bunların hayata geçmesi ile Türk sanayinin en önemli ihtiyacı olan finansmanın çeşitlenmesi ve kalitesinin artması noktasında daha iyi bir noktaya geleceğini inanıyorum. En önemli sorunu çözümleniyor olacak. Burada sanayicinin de iş düşüyor. Şirketini zorluklarla yöneten sanayicimiz finansman yönetiminde gerekli çabayı ve doğru kişilerle çalışmayı ihmal edebiliyor. Ama bilmek lazım ki finansman yönetimi doğru olmadıkça, siz işinizi ne kadar doğru yaparsanız yapın alıp götürüyor."

2018 'ar' senesi oldu, 2019 iki farklı dönem olacak

KONKORDATO kararını verecek 'karar odağının' daha profesyonel bir yapıya dönüşmesi önemli. Daha işin ehli bir yapı tarafından verilmesi karar. Son dönemde burada bir düzelleme var. Birkaç yanlış uygulama oldu diye konkordato kökünden kalksın diyecek bir yanlış içinde olmak lazım.

ESKİLERİN bir lafı vardır: Kâr senesi mi ar senesi mi... Bu yıl tamamıyla ar senesi oldu. Sanayici için 2018 ayakta kalabilme, çarkları döndürebilme, sistemi bir şekilde taşıyabilme senesi. Şartlar, sibirah olsanız bile doğru hesap yapabilmeye imkan tanımadı. Kuru, faizi doğru hesaplamaya şans olmadı. Şu anda sanayicilerimizin birçoku çarkını döndürebilmeye çalışıyor.

İHRACATA bağlı şirketlerimiz açısından bir fırsat var. Dengeli ve rekabet edebilir bir kur bu açıdan önemli. Burada asıl konuşulması gereken Türkiye'nin rekabet edebilir, yüksek katma değerli, yüksek teknoloji ürünlerde olabilmesi... Kur ile rekabet artık sadece dönmese oluyor.

KDV SİSTEMİNİN baştan dizayn edilmesi gerekiyor. Mevcut şartlar içinde en büyük yük sanayicinin üzerinde. KDV uygulamasının Türkiye'nin tüm gerçekleri ele alınarak masaya yatırılması

gerekiyor. Birçok süstimal, kamu ve özel sektörde çok ciddi bir iş yükü, bizi en çok yoran, finansman engeli getiren konu. İlk aşamada biriken KDV'lerin teminat olarak gösterilmesi fikrimiz sevildi, ama pratikte dönmeye biraz zaman alıyor...

GEÇİCİ VERGİNİN tamamıyla sanayi sektöründen çıkmasını istiyoruz. Sanayinin bu yükler kalkarsa Maliye'ye çok daha fazlasını kazandıracığına inanıyoruz.

DÜNYA çok değişken, 2019'da uluslararası taraftan gelecek haberler çok önemli. Finans piyasalarının olumlu gidişi, petrol fiyatlarının düşük kalması olumlu. Martta bir seçim var; sonrasında uzun bir dönem seçim konuşulmaya başlıyor. Turizmde rekorlar bekleniyor. Ben 2019'u ilkeye ayırmak gerektiğini düşünüyorum. İkinci yarıda daha olumlu bir görünüm bekliyorum. Beklenen kadar pesimist bir yapıda gerçekleşmeyeceğini öngörüyoruz. Türkiye'nin dinamizmi en pesimist gördüğümüz bir noktada yeni bir fırsat yaratılabilir.

KURUN bizi 2019'da bu yıl kadar şaşırtmayacağına düşünüyorum. Enflasyon ile ilgili yapılan çalışmaların bu noktada da kontrol fırsatı yaratılabilir. Enflasyon ve kur en çok dikkat etmemiz gereken iki husus.

lislerinden kaynaklanıyor. Bugün bu dedikoduların, kulislerin piyasaya yayılmasının da arkasında o sektörümüzün oyuncuları var. Süreci gereğinden fazla stres ve kontrol içinde yürütme anlayışı en tepeden aşağı kadar yayılıyor ve birçok firmamızın hak etmediği algılarla mücadele etmesinin de arkasında o sektörümüzün bu bakış açısı yer alıyor. Tekrar söylüyorum kamu ve birkaç özel banka dışında bu dönemde Türk bankacılığının çok daha başarılı ve olgun geçirmesi gerekiyor. Bizim şu ana kadarki sakinliğimizi umarım feryat boyutuna getirip onlar da sağlıklı boyutunda kalmazlar.

■ Piyasada o listeleri alıp orada yer alan şirketlerin çekimini kabul etmeyenler, sistemi kilitleyen kimseyi iş yapamaz hale getirenler olduğunu duyduk...

Evet, bu işte tam bir sepiyet-kuşkuca bakiş açısı. Sürekli daha kötüye gideceğine dair endişeyle davranmak... Biz reel sektör olarak bu ülkeye ne kadar güveniyorsak, bankacılığın da en az bu kadar güvenmesi gerekiyor. Bu ülkeden aldıklarımız, kazandıklarımız bize bu sorumluluğu veriyor, bankacılığın daha da fazlasını veriyor. Bankacılığın 'ben oyuna ara verdim' deme lüksü hiç yok. Artık oyuna aktif olarak girmeleri gerekiyor. Bu dönem yarın da olacak.